Ч. 291 (13.239). Львів, субота 31. грудня 1932. Poastowa opłata uiszczono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Четвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На порозі 54-ого року.

Львів, 30. грудня 1932.

Нинішним числом замикаємо пятьдесятьтретій рік важкої й відповідальної праці нашого щоденника на службі життєвих інтересів українського народу. Завтра переступимо поріг нового, пятьдесятьчетвертого з черги, року нашої праці.

Приняйся такий звичай, що саме на порозі нового року видавництва і пресові органи звертаються до своїх читачів і прихильників з закликами до передплати та з заповідями премій чи поліпшень на черговий рік. Важко й нам обійти цей добрий звичай та не використати сприяючої нагоди на те, щоби ввійти в близький, приватний, що так скажемо, контакт з нашими читачами і прихильниками.

Обіцяти якихсь надзвичайних премій для передплатників у новому році не беремось, розбудовувати нашого щоденника при істнуючій важкій та ще важчій назріваючій господарській скруті не думаємо. Ми поставили собі на майбутній рік тільки одно важне в теперішню пору завдання, а саме: **витримати. Так, витримати лихоліття, витримати труднощі, витримати недостачі і прикрощі.**

За пятьдесятьтри роки свого істнування пережива наш щоденник ріжні часи і ріжні своїми розмірами та історичною вагою національні події. Переживав уже і найкритичніші хвилини, що були виплибом історичних катаклізмів, які спадали на нашу землю, і найкращі моменти національного визволення. На фоліянтах річників „Діла“ виведена величезна фільма українського національного відродження, виведена вона в подробицях з усіми подрібними відтінями нашого життя.

Тому то наш щоденник не потребує себе реклямувати в очах свого громадянства і не потребує зєднувати собі передплатників незвичайними обіцянками чи заповідями якихсь далекосяглих, редакційних інновацій. **При нинішних відносинах і при теперішній спроможности буде старатися виконувати свою службу національній справі по силам і гідно. Ніколи не понизить того свого прапору, який розвинув перед пятьдесятьтрьома роками, коли починав свою мозольну працю.**

У нашій відповідальній роботі вимагаємо від нашого громадянства на порозі пятьдесятьчетвертого року істнування нашого щоденника тільки моральної підтримки і виконання свого матеріяльного зобовязання супроти щоденника від його пренумераторів. Як досі, так і надалі будемо реагувати на всі прояви нашого національного життя як у центрі, так і в краю. Як досі, так і надалі будемо пильно нотувати не тільки відрадні, але й сумні та прикрі явища нашої дійсности. Як досі, так і на будуче реєструватимемо на сторінках щоденника всі важні події з міжнародного життя як політичного, так і культурного. Як досі, так і в черговому році будемо освітлювати хід міжнародніх політичних подій з нашого національного становища і будемо з них робити належні висновки для нас. Не перестанемо інтересуватись і життям-буттям нашої еміграції, як европейської, так і заморської, тобто американської, канадійської, бразилійської й іншої. А треба знати, що життя нашої еміграції дуже ріжнородне й богате відрадними подіями. Розміщена наша еміграція нині по цілому світі. Вона виконує в світі величезну ролю живого й надійного інформатора про український нарід та його положення на батьківських землях. Вона є тому живим звязковим між світом і нами.

Не залишимо у будуччині давати нашим читачам по змозі всесторонних і повних інформацій про господарське та взагалі економічне життя не тільки наше, але й інших великих і малих народів та держав. Так само будемо старатись інформувати наш читаючий загал про найновіші досягнення в ділянках техніки, фізики та природничих наук, як це робили досі.

Література, не тільки наша, але й чужинна, так само як мистецтво, не тільки українське, але й чуже, найдуть у нашому щоденнику відповідне місце для обговорення найактуальніших та найцікавіших його досягнень і проблем.

Словом будемо старатися заспокоїти по змозі всесторонно вимоги й потреби культурного українського читача.

Вступаючи в пятьдесятьчетвертий рік прилюдної служби нашого щоденника українському громадянству, маємо надію, що найдемо від нього повну моральну й матеріяльну підтримку, і віримо, що переможемо всі труднощі та видержимо як теперішне, так і грядуче лихоліття.

ПРИГАДКА.

В суботу 31. грудня 1932 р. в год. 8. рано відбудеться в Преображенській церкві при вул. Краківській

Поминальне Богослуження

за померших Членів Народньої Торговлі,

а в год. 10. рано

Загальні Збори в домівці Сокола-Батька.

Анахронічні рецепти ґен. Денікіна.

Ген. Денікін у ролі емігрантського публіциста. — Єдина неділима Росія включно з Польщею і Фінляндією. — Правління „правітельства Юга Россії“ з 1919 р. як зразок на будуче. — Критичний відгук серед росіян.

Активність української пропаганди та зріст зацікавлення українськими справами серед чужинців спонукали ген. Денікіна виступити на сторінках париських *„Последніх Новостей“* (7. і 8. ц. м.) з громогласним покликом проти всіх *„розбивачів єдности русскої імперії“*, при чому він накинувся і на тих своїх земляків (напр. із париського „Возрожденія“), які осмілюються глибше й поважніше глядіти на українські самостійницькі змагання та на проблему української державности. Найлекше завдання мав Денікін у полеміці з пропагандою Скоропадського, яка сама дає арґументи всім своїм політичним і національним противникам, оперуючи історичними фальшами та осмішуючи себе роздаровуванням мілйонів титулом звороту царських довгів і т. д. Однак ця денікінська полеміка не має суттєвого значіння, як не мають його взагалі всякі російські чорносотенні випади проти якого-небудь українського табору. Ця полеміка чи радше лайка теж і нецікава. Зате цікавішими є загальні уваги Денікіна про небезпеку для російського „неділимчества“ та виклад його позитивної програми устроєвої перебудови Росії.

„Рішаючі часи — кличе Денікін — мабуть недалеко. В усякому разі в таборі грабарів російської державности видно метушливу діяльність...“ „Понурі поголоски виповзують, підкопуючи авторитет російських організацій на чужині і там, у Совітській Росії, в очах наших земляків, які ще не втратили національну свідомість. Треба доконче, щоби провідники організацій здементували брехні, отверто й рішуче відрекаючись *від політики розбору Росії*, і щоби вони строго осудили тих, які такий розбор планують“.

Ген. Денікін ставить опісля питання, який вихід із заплутаного лябіринту національних відносин у будучій російській державі, і пригадує, що свого часу організація території *„Юга Россії“* (Україна, Дон і Кубань) була ведена на принципі єдности Росії з допущенням автономії (?!) для поодиноких національностей і „самостійних організацій“ (козацтво). Денікін цитує декларацію російської конференції з дня 10. XI. 1919 року, в якій у I. параграфі казалося таке: „Єдність Росії і як послідовність тої загальної засади — ніякі самостійні держави на її території у границях перед більшовицької революції... Ця єдність повинна бути зреалізована без шкоди для свободи поодиноких провінцій, що творять Росію“. Однак сам Денікін признає, що поміж творцями яської декларації *була розбіжність думок щодо інтерпретації поняття „свободи поодиноких провінцій“*. Уряд „Юга Россії“ (себто він, Денікін,) уважав, що правні елементи понятття федерації — порозуміння та обосторонне усталення конституції — *„нарушають саму ідею єдности Росії і створять небезпечні прецеденси для загально-російського уряду“*.

До речі, конференція в Яссах складалася виключно із самих москалів і її постанови нікого зпоза росіян ніколи не обовязували. Що вони не обовязували й самих росіян та навіть безпосередніх учасників тої конференції, вказує на це своєрідна „інтерпретація“ ґен. Денікіна, якої він тримався у своїй політиці на Україні, у Донщині й на Кубані у 1919 р. Першим „автономічним“ приказом Денікіна на Україні було, як відомо, скасування одним помахом пера всього українського шкільництва та зведення української мови до „малоросійщини“.)

Але, мовляв, під впливом невдач російського протибільшовицького руху прийшов деякий зворот в російській (еміграційній) опінії. Тому закордонний зїзд („зарубежний с'ѣзд“) „рішив признати самостійність держав, що нанову повстали на території б. імперії“. *Денікін ще нині не знає, чи ця постанова була щира чи облудна.* Він ласкаво допускає саму можливість *дискусії* над ступінем „самостійности“ тої чи іншої *„окраїнної провінції Росії“*, одначе є зерезкованим, що брати під увагу можливість повного відірвання тих „провінцій“ від Росії, це значить „не рахуватися з тим, що реальне й неминуче“ тому, що „державний звязок поміж Росією та її окраїнами спирається на історії, економії, ринках збуту, напрямку залізничих ліній, оборонности границь, цілості культурно-господарського розвитку обох сторін і обосторонніх інтересах“.

Навіть щодо суверенности Польщі й Фінляндії Денікін має застереження: „Я пересвідчений, що остаточна пацифікація Східної Европи, ліквідація польсько-російських спорів і само

буття суверенної та всі її землі (?) обхоплюючої Польщі може бути загарантоване тільки *через її зединення з будучою Росією* на засадах конфедерації". В одній точці тільки ген. Денікін скромний: що „нинішня хвилина не годиться для порушування цієї справи... Очевидно, що про потребу інкорпорувати до „единої неділимої" балтійські держави — Денікін і не згадує, така це пророчиста справа!

Свої міркування закінчує Денікін твердженням, що завданням росіян є переконати світову опінію, що в інтересі Европи й світа лежить визволення Росії зпід більшовицького ярма, а не „розбор".

Треба переконати чужинців, — впевняє чорносотенний генерал, — що „балканізація" Росії не тільки не доведе до перемоги над світовою крізою, але ще й поглибить її крівавою війною, до якої буде втягнений всупереч своїй волі і Захід і Схід. Або — мовляв — єдина Росія з „автономним" устроєм (по рецепті б. уряду „Юга") — або „спільний котел совітського імперіялізму..."

Ці анахронічні погляди, які так пророчисто й так трагічно для їхніх авторів і оборонців збанкротували в час денікіяди 1919 року, обурили деяких більш тверезих росіян. Ппр. п. Семйонов називає на сторінках *„Возрожденія"* (з 23. грудня) рецепту Денікіна „повним браком почуття дійсности". Супроти самостійницьких течій п. Семйонов радить рахуватися з реальними фактами та нав'язувати розмови з усіми тими, хто може допомогти до ліквідації більшовизму...

Останній виступ Денікіна є черговим доказом, що істнує порода людей, яких не тільки не вчать найболючіші удари історії та крах власної діяльности, і які не тільки є позбавлені всякого автокритицизму, але яких тупість ще зростає прямо-пропорціонально зі скількістю літ. Здається, що гра в „йо-йо" є більше творчо-продуктивною працею, ніж переконування таких людців, що вони помиляються...

Ґанді вийде на волю?

ЛЬОНДОН (ПАТ). Щоденники приносять вістку, що Ганді і більшість його прихильників будуть мабуть випущені в дні Нового Року на волю. В цій справі нема ще згоди між бритійським урядом, який хоче звільнити Гандія, і віцекоролем Індії.

Знову летунська катастрофа.

МАДРИТ (ПАТ). Недалеко місцевости Серіфа впав почтовий літак. Дві особи вбиті. Між пасажирами була одна молода пара, що відбувала пошлюбну подорож. Муж погорів тяжкі рани.

Ревізії й арештування.

ЗОЛОЧІВ.

Нічою з 22. на 23. грудня ц. р., а відтак 25. XII. перевела поліція в Золочеві численні ревізії й арештування серед місцевої української молоді. Шукали за нелегальною націоналістичною літературою. Арештували м. ін. отсих студентів: Кравчука Р., Чемеринського О., Коропецького І., Гошовського Б., Квасовського Р., Кука В., Заяця В., 2-ох братів Цімельких, Шандра В., Сагатого М., Боднара В. й ін. З учнів місцевої української гімназії арештували 2-ох братів Сорок, Кука, Гойдуна й ін., з ремісників і робітників: 2-ох братів Гусаків, 2-ох братів Купчиків, Новзуна В., Гаєвого Д. і багато інших. Загалом число арештованих і переслуханих переходить 50. При ревізіях не найшли нічого річевого, одначе забрали деякі легальні книжки, карти України а м. ін. також комплет „Золочівського Слова" з 1918—19 рр. Всіх арештованих переслухували головно на обставину, де находилися в днях 29., 30. XI. і 1. XII. Арештованих у другій і слідуючих фазах переслухують теж на обставину, де були вечором 24. XII. В тому саме часі поперетинав хтось телеф. дроти на шляху Золочів-Львів (біля церкви оо. Василіян). Більшу частину арештованих випустили по двох днях на волю. Деяких потім арештували вдруге. Судового затвердження ревізій та арештувань, які ще й далі переводяться, дотепер ніхто не одержав.

ЧОРТКІВ.

В четвер 22. ц. м. перевела чортківська поліція ревізію майже у всіх студентів-українців, що живуть у нашому місті, шукаючи за нелегальною літературою і зброєю. Арештували були 11 студентів, але по двох днях всіх випустили. Подібні ревізії відбулися і в деяких селах повіту.

БОРЩІВЩИНА.

По селах борщівського повіту перевела поліція численні ревізії й арештування. Про такі ревізії й арештування інформують з Бурдяковець, Волківців, Іванкова й інших сіл повіту.

СТРИЙЩИНА.

В днях 22. і 23. грудня ц. р. переведено у нас масові ревізії й арештування в місті й повіті.

По двох днях випустили майже всіх на волю. В арештах затримали пп. Бутковського І. зі Скольного, Ребета Л., Ребетівну М. і Яцева Д.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

Всіх арештованих у Тернополі випустили на волю по двох днях.

БРІДЩИНА.

Дня 23. XII. 1932. відбулася в п. Адамчука Андрія, абс. техніки, ревізія в Немячі, пов. Броди. Ревізія відбулася в год. 5 (рано) і тревала майже годину. Поліція забрала реферат про козаччину. При відході казали: „Тшимай сєн пан цепла, бо робі сєн ґоронцо". Досьогодня п. Адамчук не дістав ще затвердження ревізії зі суду.

Крізовий податок.

БРУКСЕЛЬ. 29. XII. (ПАТ). Бельгійський уряд, щоби покрити бюджетовий дефіцит за 1932 р. і щоб удержати бюджетову рівновагу на 1933 рік, поставив в парляменті внесок, яким уводить крізовий податок від 1 до 4 відс. від усіх доходів, зарібків, емеритур і від надзвичайних зисків торговлі. Внесок ухвалено. М. ін. у тім внеску є ще й скасування ренумерації міліції і зменшення приниммання до служби нових державних урядовців.

Не 5, але 3 міліярди.

ПАРИЖ (ПАТ). Фінансова комісія сенату відкинула 13 голосами проти 9 проєкт емісії 5 міліярдів франків скарбових бонів, що його ухвалив парлямент. Комісія аменджувала ту суму до 3 міліярдів франків. — У звязку зі справою емісії скарбових бонів уряд Поль Бонкура буде примушений поставити нині в сенаті справу довір'я. Загально думають, що в сенаті не схочуть довести до нової крізи уряду і що сенат не піде за вказівками своєї фінансової політики.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. ГРУДНЯ 1932.

ГУСТАВ МАЙРІНК*.

МІСТО З ТАЄМНИМ ТРЕМТІННЯМ СЕРЦЯ.

Коли я перед 45 роками, ведений лоцманом-долею з мрячного Гамбурга до цього дивного міста, вже першого дня пустився в мандрівку по незнаних мені вулицях, осліпило мене ясне сонце, що палючим жаром налягало на старезні доми, з яких кожний зі стриманим віддихом мов береже в собі таємницю з давно минулого часу — те сонце, що якось так цілком інакше сіяло, ніж той родинний блеск неба, який я знав з часів мого дитячого віку з ясної, безжурної Баварії. Вже тоді, як я ступав по прастарім камянім мості**), який веде через тиху Велтаву на Градчани з їхнім замком, що заквітчаний зубцями і вежами, похмуру гордість старих габсбурських родів навіває — вже тоді напав на мене незрозумілий, глибокий жах, якого я не вмів ніяк пояснити. Цей жах не покидав мене від того часу ні на хвилину, як довго, то значить упродовж людського віку, жив я в Празі, в місті з таємним тремтінням серця. Він ніколи не відступав від мене цілком, він спадає ще нині на мене й душить як фин***), коли думаю про Прагу або нічю про неї сню, що мені трапляється в дивно правильних відступах часу, немов би бив у моїх грудях притаєний годинник невідомим ритмом, який не має нічого спільного з земним часом. Все, що я колинебудь пережив, можу знову викликати перед внутрішнє око так, що неначе повне життя стоїть переді мною; колиж викличу Прагу перед моє око — то стає вона виразнішою як все інше, такою виразною, що видається вона вже не дійсною, а примарою — кожна людина, яку я там знав, тужавіє в мару і стає мешканцем країни, що не знає смерти.

Маріонетки не вмирають, коли зникають зі сцени, а маріонетками є всі істоти, що їх містить у собі місто з таємним тремтінням серця. Інші міста, хоч які вони старі, ввижаються мені, немов стоять під владою своїх мешканців, немов вони здезинфековані від квасів, що вбивають зародки. Прага оформлює своїх мешканців і порушує ними, неначе маріонетковий грач, від першого до останнього віддиху. Як вулькани викидають з землі ляву і вогонь, так викидає з себе це страхітнє місто світ війни і бунт у світ. Це мабуть дійсно не видумка, що багато людей з отвореними очима каже: воно роздуло потаємно перші іскри останньої війни. Може божевільні стоять ближче останньої війни. Може божевільні стоять ближче останніх річей ніж ті, що мають „здоровий" розум. А божевільною зовсім потайки і божевільною, так чи інакше, є велика більшість маріонеток у Празі. Або навіжені вони якоюсь дивною ідеєю.

Одного дня взяв мене старший мужчина, якого я свого часу знав як незвичайно тверезу людину, на вулиці за рамя і шепнув мені таємно, показуючи на достойного пана, що йшов дорогою: „Чи хіба чули? Він отруїв передучора свою жінку, щоби дістати по ній спадщину". А опісля, як пан переходив попри нас, зняв низенько капелюх і поздоровив голосно: „Моє поважання, пане доктор". Тоді мусів я мимохіть подумати про гніздо змію́к, що можуть перемінити ясне світло сонця в блеск отрути.

Що року, 16. травня, приходять тисячі прочан, переважно селянки в барвистих хустках на головах і дівчата з палкими чорними очима або дивно чарівної краси, із сіл Чехії до статуї св. Непомука*) на краю камяного моста**), що, осяяна пятьома рубіново-червоними ліхтарнями, у такі весняні ночі немов свобідно пливе у воздусі, крізь сріблисту мряку ріжними барвами мінится і лицем Івана Гуса на полудне глядить, якби чекала на якийсь таємний прихід. Ця бронзова статуя — це в дійсності статуя Гуса, а не св. Непомука, але простий народ про це вже не знає, він давно помішав імена: таємне тремтіння міського живчика споліскує імена, витворює леґенду. Скрита дійсність Праги так глибоко запустила коріння, що імена зникають як поди на самоцвітнім камені. Годинами цілими, часто, дуже часто, ходив я в ясні, місячні ночі по Малій Страні*), передмістю по тамтій стороні Велтави, серцевій комірці Праги і кожний раз блукав я. Ось-тут прастара палата, перед якою відчуваєте, що неможливо, щоби там від десятиліть мешкала якась людина, таким густим пилом вкрита мідяною сніддю потягнена ручка на дверях. Біля нього барокова будівля з опалізуючими вікнами, що блищать як шкло античних сліз-ниць. Там знову якийсь мур, що тягнеться у безконечність, в три чоловіка високий, з розсипаним тинком, де рука духів мита врисувала фантастичні голови звірят і вирячениями очима лиця, що видаються непорушними. Одначе за кожним разом, як на них глянути, вони зміняють вислів. Опянливий подих жасмину або бузка паде з воздуха і догадуємося: десь там є городи, величезні парки, сховані, де від давніх-давен не була людська нога. У серце вкрадається здогад що може десь там у запустілій кімнаті, що валиться, у давно вже спорохнявілім ліжку лежить, у порох розсипана жінка, про якої істнування тут уже забули, заки вмерла. А може це монастир, що його довкола обвели цим муром? Чи мешкали там черці і черниці, що замертвлю-

*) Німецький письменник, що вмер цього місяця в околиці Мінхена. Про його смерть і твори була згадка в „Ділі".

**) Мит Карла IV.

***) Фин, теплий, сухий вітер, що віє в Альпах передовсім весною.

*) Св. Йоан Непомук, патрон Чехії, утоплений королем Вячеславом IV. 1393 р. в Велтаві за те, що, як каже леґенда, не хотів зломити тайни сповіди.

**) Моста Карла IV.

*) Мала Страна, передмістя Праги, де находяться найвеличавіші старі будівлі, пр. костел св. Миколи (барок), замок і костел св. Віта (готик) на Градчанах, палата Шварценберґів, Валленштайна і т. д. і т. д. Міст Карла IV. лучить Малу Страну зі Старим Містом, де також находяться гарні старі будівлі, як Тинський костел або ратуш зі старим годинником.

На церковні теми.

Ще про книжку „Три синодальні архієреї".

(З духовних кругів.)

(Докінчення).

о. Матковський у своїй книжці часто говорить про „*привілеї*" нашої церкви і обряду, йдучи за давним звичаєм уживання цього вислову. (В давнині навіть римський Престол називав свої права „привілеями.") Це о. Кар. називає „баламутним поняттям" і ставить питання: „за що належаться нам привілеї?" Варта навести його розумування: Наше духовенство нічим не заслужилося, ані місійними подвигами серед поган, ані науковими богосл. творами. А „ті мнимі привілеї, про котрі автор пише і думає, не відносяться цілком до Церкви, бо наша Церква так, як латинська, їх не потребує, бо Вона чиста і непорочна Обручниця Христова. А коли наші духовні і мають ті нібн то „привілеї", то про них можна те саме сказати, що сказав Ісус Христос до фарисеїв: „Мойсей ізза твердости вашого серця позволив вам — а в початку не було так".

Дійсно вже час скінчити з немудрим звичаєм уживання вислову „привілей" на означення дисциплінарного і обрядового характеру нашої Церкви. „Привілей" це виїмок, звільнення від якогось закону

А наша Церква в рамках Катол. Церкви *не має ніяких привілеїв*. Зате має вона окрему обрядову і дисциплінарну будову — свій „*грецький закон*".

Навіть жонатий стан духовенства, під кутом чого о. Кар. написав цілу свою рецензію, це в нашій церкві „грецького закону" не якийсь привілей, а *загальне право, природне право*, якого грецька Церква не вважала за потрібне відмовити свому духовенству. Чи саме для нашої Церкви цей закон потрібний, це оконечно ще невирішена справа — за це щойно боротьба ведеться. Стоять проти себе такі авторитети, як наш провінц. собор з 1891, який мимо натиску не ухвалив целібату духовенства, і такий авторитет як ось о. Кар., що навчає, що це абсурд, начеб зі синоду могла вийти шкода для Церкви і народу, а сам негодує на наш синод з 1891 р. тому, що він не ухвалив целібату, з чого, як пише о. Кар., виходять ріжні шкоди для нашої Церкви: „Тай ті привілеї це часто причина, що наш нарід часто — тут і там по парохіях — так мало знає правд св. віри, бо не всі отці духовні вчать дітей, а то і старших, катехизму".

От плутанина тай стільки. На фальшивому становищі й не можна інакше.

Але тим цитатом про фарисеїв о. Кар. бє по лиці не тільки наше жонате духовенство, а й цілу святу християнську старину. „З початку не було так?" Читаємо у св. письмі слова св. ап. Павла: „Повинен епископ бути бездоганний, *одної жінки муж... своїм домом добре управляючий, що держить свої діти в послусі з усякою повагою*". (І. Тим. 3, 1—4). *Ось так було з початку!* Дуже добре знаємо, якими шляхами і стаціями целібат духовенства удомашнився в латин. церкві — янічарський обскурантизм не злякає нас, хоч чи одного може відстрашити від Катол. Церкви.

В тому самому числі у статті „Шляхи апостазії" шукає „Н. Зоря" причин трагедії в нашій Церкві в Америці і нібн находить їх у тому, що „груда болота" покотилася на „смітник схизми"... Та це могло би бути стійне тільки тоді, якби цю трагедію спричинювали дві-три особи, а тоді це не була би ніяка трагедія.

На наш погляд дійсною причиною тієї трагедії є курс того „нового", своєрідного католицизму в нашій гр.-кат. Церкві, якого речником є о. Каровець (і інші), а він бє по лиці не тільки теперішнє наше духовенство, але й цілу нашу св. старину і навіть св. письмо вивертає. Чиж може бути спокійне співжиття між „бючими і битими".

Найтяжчий докір висловив о. Кар. о. Матковському за його спомини про кард. С. Сембратовича: „Це кривда його памяти. Це не лише не по католицьки, але й не по християнськи".

Та о. Кар. має своєрідне поняття про історичні спомини. о. Матковський написав, що кард. Сембратович сказав на ложі смерти до його батька: „Я каюся і знаю, що милосерний Бог мені простить, але чи простить мені мій нарід і клир?" А о. Каров. каже за те, що „це не слушно і, здається, незгідно з правдою". Що тим сказав кард. Сембратович про себе, це очевидно його річ — але, о. Кар. це ліпше знає — о! Він признає за „слушну" тільки таку історію, котра оправдувала би його погляди. Ще забавився о. Кар. в лінґвіста, оспорюючи навіть назву „синодальні" архієреї, бо нібн це слово означає православних архієреїв Синодальної Церкви де є *сталий* Синод". Та чи не називаємо паломниками й тих, що тільки раз брали участь у паломництві?

р. т.

Сутички гітлерівців з комуністами.

БЕРЛІН (ПАТ). У східній дільниці міста повторилися вчора в ночі криваві сутички між гітлерівцями і комуністами. Гітлерівці уладили напад на один з партійних комуністичних льокалів, при чому дійшло до стрілянини. Заалярмована поліція примушена була з початку податися назад під градом куль, що посипалися на неї з вікон і дахів тої дільниці. Щойно після того, як поліційні відділи дістали більшу допомогу, опанували вони положення. По вулицях ходили до ранку поліційні патрулі, освітлюючи рефлекторами доми, з яких обкидувано поліцію камінями.

Відгомін ліських подій.

Два чергові й останні процеси перед судом у Сяноці.

В грудні ц. р. відбулися перед трибуналом у Сяноці ще два процеси селян з ліського повіту, які закінчили низку процесів за відомі ліські події.

І так у днях 13. і 14. грудня ц. р. станула перед трибуналом, якому проводив радн. А. Безуха, а вотували судді Геліс і Бравн, чергова 11-ка підсудних селян, а саме: Михайло Мадея (якого вже раз засудив трибунал у Сяноці) з Бібрки, Станислав Дрозд зв. „Нагорб" з Бібрки, Петро Дерень з Бібрки, Дмитро Терлецький із Солині, Василь Потічний з Телесниці Ошварової, Йосиф Малецький з Телесниці Ошварової, Дмитро Мадея с. Івана з Бібрки, Юрко Савінда з Бібрки, Йосиф Орловський із Солині, Дмитро Купчик з Бібрки і Йосиф Лінкевич з Телесниці Ошварової. З підсудних 8-ох греко-кат., а 3-ох римо-кат., — всі селяни у віці від 21 до 33 року життя.

Підсудних боронили адвокати: д-р В. Блавацький зі Сянока і д-р С. Павенцький зі Львова.

Роззброєння поліційної стежі.

В дні 30. червня ц. р. — каже акт обвинувачення — підсудні враз із підбуреною юрбою роззброїли в селі Лобізві поліційну стежу, а саме: Йосифа Лабу, Станислава Криницького та рою до війта. Крім того підсудні підбурювали рсю до війта. Крм того підсудні підбурювали юрбу до нападу на двір, що довело до наглого суду в липні ц. р.

Ця чергова розправа висвітлює початки подій у Лобізві, через які дійшло до наглого суду. Тому не завадить ще кількома словами пригадати їх ширшому громадянству.

Акція даровою направою дороги на відтінку сіл Береги Долішні-Лодина поширила між темним селянством ліського повіту вістку, що „пани" задумують завести по селах панщину, яка залишила ще дотепер страхітливі спогади між селянством. Символом повороту панщини з усіми її страхітливими наслідками мало бути знищення памяткових панщизняних хрестів і каплиць по селах і тому біля цих памяток гуртується самочинно селянство, без ріжниці народности, аби боронити їх перед „панами". І ось саме в таку горячу пору приїжає до села Лобізви з Ліська командант повітової поліції Тедей Солтис із десятьма поліцаями, висилає стежі до сусідніх сіл та взиває зібране селянство біля каплиці в Лобізві розійтися домів. Селянство годиться на це під умовиною, що поліція перша залишить село. І ледви поліція покинула село, вже звізжає на приходство поліційна стежа Й. Лаби і тов., а селянство пояснює собі це так, що його обманули. Гнів та обурення юрби зростає. І ось паде іскра. Поліційна стежа приказує винести з приходства о. Цебери скринку слізних гранат, яку залишив відділ Т. Солтиса. „Що, гранати?!" „На кого гранати?!" — і в одній хвилині поліційна стежа роззброєна. Перед побиттям удалося підсудному М. Мадеї оборонити поліційну стежу і її віддали враз з о. Цеберою до війта, звідкіля звільнили її вже по 1—2-ох годинах.

Ніхто з підсудних не збиткувався над пошкодованими.

В суді самі пошкодовані заявили, що їх ніхто не побив, а о. Цебера ствердив, що „його лише раз ударили по плечах". Хто це зробив, не знає.

Присуд — 7-ох засуджених.

6-ох підсудних засудили від 14-ох місяців до 2-ох років. Лише підс. Й. Лінкевич обірвав 5 місяців і йому прийшла в допомогу амнестія, а четирьох підсудних звільнили від вини і кари.

Остання 12-ка підсудних перед судом у Сяноці.

У вівторок 20. грудня ц. р. відбулася чергова розправа проти 12-ьох підсудних селян перед одиничним суддею А. Безухою, що закінчила низку процесів за ліські події. На лаві обвинувачених засіли: Йосиф Папроцький із Солині, Ян Уляновський, Андрій Уляновський, Ян Уляновський зв. „Мороз", Михайло Біндас, Станислав Ткачишин зв. „до Мельника", Марко Гойчик, Ян Уляновський зв. „до Мацька", Михайло Коздровський, Микола Коздровський, Ян Сепула, Йосиф Павляк — усі із Забродя, ліського повіту. 8-ох підсудних є римо-кат., а 4-ох греко-кат. обряду.

Обвинувачував прок. Кручкович, а боронили адвокати д-р В. Блавацький, д-р С. Ванчицький та д-р Шпіґель і Фель.

Що каже акт обвинувачення.

Підсудним закидає акт обвинувачення, що вони побили до безтями в дні 30. червня ц. р. дідича Кароля Якубовського, який утік з дружиною перед розяреною юрбою із свого села Забродє до села Мишковець і там скрився у дідича Густава Індри. Крім того пошкодованому забрали 70 зол. і годинник за 20 зол.

За знищення каплиці і вбивство селянина.

Юрба в погоні за К. Якубовським вдерлась до помешкання Г. Індри і тут по розшуках витягнула зі стриху пошкодованого Якубовського і його побила, не зважаючи на благання дарувати йому життя за 70 зол., які давав селянам. Юрба була обурена на Якубовського тому, бо повірила сплетні, що Якубовський знищив у Забродю панщизняну каплицю і пристрілив селянина. Це ствердив на розправі св. Г. Індра.

Присуд.

11-тьох підсудних засудили від 1—2-ох років, а підс. М. Гойчика звільнили від вини й кари.

вали тіла і молитвами спасалися від зовнішнього світа?

Думка не дає спокою, завертаюся коло ліхтарні, що нагло в сяєві місяця виринає перед очима з землі в іризуючім ореолі*).Хочеться назад вернутись до сірого муру, але його вже не можна найти. Чи омана це була? А коли шукаєш його в білий день — даремне: вже його там нема. Замісць нього є тут вуличка, на її кінці дім, трьохповерховий, дивишся вгору на дах і бачиш: другий дім стоїть на першім. Чи це омана зору? Ні, вуличка скручує гостро під кутом у бік, як нагло шарпнене в лікті рамя, стрімко знімається вгору, а на вершку сторчить другий будиночок. Дивна людина мешкає в ньому, що говорить високим жіночим голосом, мала, без бороди, виглядає як Наполеон і ворожить відвідувачам із величезної, еврейськими буквами записаної книги або змальовує минувшину так, що аж мороз іде по шкірі. Одного разу зайшов я був до нього з цікавости. Коли я переступив поріг його кімнати, зачув я, як він до незнайомого, що від нього саме відходив, ломаною німецькою мовою говорив: „Барабанення, що ви його чули з муру при останній ліхтарні, це йде від жовнірів, це від барабану мертвого Жішки*), який заки помер, розказав, щоби зняли з нього шкіру і натягнули на барабан, щоби його було чути, хоч він помер". „Що ви хотіли тим сказати" — спитав я, як ми були самі. Він прикинувся здивований або ним дійсно був і сказав, що він такого не казав. Пізніше довідався я, що він якстій усе забуває, хоч ледви, що це сказав, що на лунатик — навіть у білісінький день. Пізніше, як вибухла велика війна, мусів я думати про барабан Жішки, одноокого. Мені здавалося, що мов розумію неясно — як тінь, що мигнула — що тут є якийсь звязок. А може це був випадок? Не вірю у це; місто з таємним тремтінням серця має дивний спосіб говорити устами своїх маріонеток.

Переклав Гр. Тимощук.

---

*) Сяєві, що мерехтить барвами веселки.

*) Вожд гуситів, 1376—1424; ослiп.

Спростування кураторії.

„На підставі § 19 пресового закону з 17. грудня 1862 (вд. п. п. ч. 6/1863) кураторія львівської шкільної округи стверджує в порозумінні з міністерством освіти й віроісповідань у справі замітки, яка появилася у ч. 288 „Діла" з дня 28. грудня 1932 та торкалася шкільного плебісциту:

„Дня 23. грудня ц. р. зголосився до міністерства освіти й віроісповідань посол Великанович, який, покликуючись на телеграму вислану до міністерства у справі шкільного плебісциту і підписану українськими послами (Великанович, Левицький), — просив виясните справу рахування деклярацій і нотаріяльних посвідчень для представників населення, що зголошували декляраціі. У першій справі пос. Великанович отримав відповідь, що нерахування декляраціі понад 20 штук має свої мотиви в обовязуючій від 1931 року бюровій інструкції; щодо другої справи, то міністерство заявило, що справу розглядне і якщо були видані розпорядження з обовязуючими приписами, то кураторія львівської шкільної округи дістане відповідне вияснення.

У першій справі п. посол Великанович обіцяв поінформувати Український Посольський Клюб. Тому інформація, подана в 288 ч. „Діла" з дня 28. грудня ц. р. не відповідає правді".

Відчит у радіо про східні німецькі кордони.

БЕРЛІН, 29. XII. (ПАТ). Вчора вечером радіостація в Кенігсбергу подала відчит про ревізію східних кордонів Німеччини. Відчит був подаваний усіми німецькими радіостаціями. У відчиті послугувалися багатими цитатами з германофільської преси американської й англійської та висказами закордонних політиків як Ротемер, Ґ. Гер, що обстоюють ревізію східних кордонів. Цитували й Р. Дмовського, кажучи, що й він є думки, що коридор, це твір, якого довго вдержати не можна. — Водночас берлінська преса присвятила цій справі низку статтей.

Свято Лепкого в Бережанах.

Комітет, зложений із відпоручників усіх українських товариств у Бережанах, з о. проф. Василем Дубицьким на чолі, звеличав у свою чергу 60-ліття уродин автора трилогії „Мазепа". 20. грудня розпочалося свято богослуженням у парохіяльній церкві, яке відправив місцевий парох о. декан Евзевій Бачинський з двома катихитами. Нарід і шкільна молодь виповнили храм Божий.

В 12. год. розпочалася академія для селянства і шкільної молоді, в салі „Надії". Стіни салі були прикрашені фестонами зі смерекових галузок і синьо-жовтими стяжками, на яких виділи великі жовті написи із наголовків більших творів ювилята. Програма почалась промовою д-ра Вол. Безушка, який зясував значіння Лепкого для села й молоді. Опісля мішаний хор із дівчат та парубків села Краснопущі виконав псалом Бортнянського „Восхвалю". Ентузіязм викликав хор дітей „Рідної Школи", під орудою вчителя п. Гошовського.

Оригінально полумяна була деклямація з жестами п. Осипа Майданюка. (Лепкого „Голос звевіри" й „Голос надії"). Бережанський „Боян" співав „Баркаролю Лепкого-Форостини й „Минається ніч"... Дирігував т. Осип Гавачевський. Чисельно найбільший був мішаний хор гімназійної молоді під проводом уч. VIII. кл. Білинського. („Хоч зломані списи"...) Найкращим споминком для письменника буде вручення йому селянами з Жукова грамоти, яка призначує Богдана Лепкого почесним громадянином села Жукова та надає одній вулиці в селі назву „вулиці Богдана Лепкого".

Глибоко схвильований Ювилят дякував усім виконавцям програми та зокрема звернувся з теплими словами до молоді й до селян із Жукова.

Майже таку саму програму мав вечірній концерт, тільки порядок точок був змінений, а початок творила повна поетичних образів промова голови комітету о. Дубицького, після якої він вручив поетові величезний альбом у шкіряній оправі, виконаний переплетнею Наук. Т-ва ім. Шев. у Львові, де находяться памяткові фотографії з села Жукова, Поручина, Раю та міста Бережан, та світлини ріжних діячів і знайомих із Бережанщини. Новою точкою була деклямація п. Пашківської, що з глибоким відчуттям рецитувала „На марґінесі книжки про Кричевського". Реферат д-ра Безушка був відповідно змінений з огляду на іншу публику вечором та був ріжнобокою критикою творів автора. Діточий привіт написаний спеціяльно на ювилей Лепкого п. Гошовським зворушив усіх, а зокрема Ювилята. Один із гімн. учнів дякував поетові за слово до молоді. Краснопущанський хор відспівав з великим успіхом „Блажен муж" і „Думи мої". Учит. Гошовський відчитав привіти на свято від бережанських товариств та околиці. Окремо промовляв відпоручник „Взаїмної Помочі Укр. Вчительства".

Вечором у салі „Укр. Бесіди" був комерс, у якому брало участь крім молоді 60 осіб. Промовляли о. дек. Бачинський, д-р Троян, проф. Крипякевич, пос. Яворський, п. Поплавський і п. Лада. Ювилят двічі відповідав і прочитав принагідну поему.

Жінка львівського ювілера пачкувала гроші.

ВІДЕНЬ (ПАТ). На головному двірці у Відні арештували вчора 44-літню Ґізелю Ціппер зі Львова, бо в одному з її куфрів викрили подвійне дно, де вона переховувала 197.000 франц. франків. Ціпперова відмовила всіх зізнань щодо походження тих грошей. Сказала тільки, що її чоловік має ювілерські крамниці не тільки у Відні, але й у Будапешті й у Львові. Поліція ствердила, що Ціпперова, яка є польською громадянкою, відбула в останіх часах кілька разів подорожі до Польщі, Чехословаччини й Мадярщини.

ВІДЕНЬ (ПАТ). „Н. Фр." повідомляє, що арештовану за пачкарство чужих валют жінку львівського ювілера Ціпперову випустили на свободу, бо ствердили, що вона не займалася пачкарством професійно. Задержані при ревізії гроші будуть сконфіскован.і

Знаменна заява.

Відгомін ювилейного свята читальні „Просвіти" у Винниках.

У звязку з подією в Винниках, де місцевий командант поліції протизаконно і в невідповідний спосіб причепився до голови „Просвіти" і голов двох львівських філій, підсуваючи окрім того виголошеним ними привітним промовам політичний характер, удався голова Товариства „Просвіта" д-р Брик дня 28. XII. ц. р. в товаристві голови філії Львів-повіт дир. С. Магаляса до Воєвідства. Ця інтервенція була конечна не тільки з огляду на намір підірвати повагу голови і визначних діячів „Просвіти", але й з огляду на арештування, які місцевий командант звязав причиново з ювилеєм читальні і виконав у часі від 1.30 в ночі супроти трьох найперше арештованих громадян, яких у намірі втечі не мін підозрівати. Додамо, що всіх арештованих випущено на волю на приказ старости Екгардта, який по інтервенції філії „Просвіти" негайно виїхав на місце.

Після одногодинної конференції з п. начальником безпеки і воєв. командантом поліції п. начальник заявив авторитативно, що **влада проти освітньої статутової праці „Просвіти" зовсім не виступає. Про всяке надужиття поліційних органів просить безпроволочно його повідомляти, а він у кожному окремому випадку зарядить негайне доходження і винних потягне до строгої відповідальности.**

Інцидент у Винниках пояснює собі психозою команданта, спричиненою городецькими подіями та смертю його приятеля бл. п. Коята. А проте за невідповідне поведення потягне команданта до відповідальности і доручить урядовій відповідальній особі перепросити голову „Просвіти".

XXI. Загальнні Збори Ревіз. Союзу Українських Кооператив.

Сьогодні 29. XII. в год. 10.30 почав свої наради XXI-ий Загальний Збір РСУК при участи (в тому часі) 188 представників з краю, що репрезентують 266 важних голосів (кооператив). Крім представників кооператив, заступлена українська преса, інші українські установи та гості.

Збір відкрив голова Ради РСУК інж. *Юліян Павликовський*, зазначуючи, що цей Збір відбувається у важну для нашої кооперацію хвилю, бо саме останній календарний рік (1931) уперше закінчила наша кооперація дефіцитом. На кожних 1.000 зол. власного майна кооператив 7 зол. страчено. Цей стан нашої кооперації — це вислід страшного господарського лихоліття загалом, а нашого сільського господарства зокрема. Одначе цей вислід нашої кооперативної праці не може бути в ніякім разі причиною до песимізму. Навпаки, наша кооперація і її провід доглянули вчас це лихо і вже в червні ц. р. відбувся VII-ий Кооперативний Зїзд, який наніс позитивні рамки на нашу напрасу і вже покермував наші кооперативні змагання на... роках. Нинішній збір відбувається за два роки 1930-31 і 1931-32 одначе на тому ділова праця нашої кооперації не потерпіла, бо в міжчасі відбувся VII-ий Кооперативний Зїзд, який всі питання праці нашої кооперації охопив в означені рямці і постанови.

Потім згадує память померших у звітовому році кооператорів, а саме: К. Дмитренко, Дм. Коцюба, Мих. Мартинович, Б. Шпак, П. Юріїв, С. Григорків, Михайло Галущинський, д-р Володимир Охримович, М. Севиця, І. Бабій, Корнило Івахів, д-р Михайло Коцюба, інж. Гриць Кузьма, С. Тихий, Ів. Задорожний, сеніор Юліян Романчук, о. Софрон Левицький, Франц Джурдж-Сілецький, С. Шеремета, радн. Іван Герасимович, І. Строменецький, д-р Кмітковський, о. Йосиф Логинський, Федь Сеньків, Олександер Базилевич, мґр. Сирота Іван, д-р Іван Ганкевич, о. Омелян Гавришо.

Окремо віддав предсідник поклону покійному провідникові й ідеольогові кооперації Шарльові Жідові, якого память ушанує РСУК виданням його твору „Основи кооперативізму".

Після того витає всіх присутніх та передає привіт усьому нашому кооперативному активові, якого тут на салі нема.

Зараз потім рішив, що провід вестиме президія РСУК, а саме голова інж. *Ю. Павликовський*, заступники пос. *С. Кузик* і пос. д-р *Дм. Ладика*; на секретарів покликано *Костя Мигаля* з Себечова і *Івана Кузича* з Березова.

На внесок д-ра *М. Стахова* протоколу з попереднього Збору не відчитувано і принято його без читання.

З черги прийшов до слова гол. директор пос. *Остап Луцький*, який у вичерпуючому рефераті представив, у доповненні друкованого вже й раніше розісланого кооперативам звідомлення, теперішнє важке господарське положення у світі, краю і в нашій кооперації. Зокрема обговорив усі недомагання нашої кооперації, які слід усунути у близькому часі. Спиняється на всіх видах нашої кооперації та подає вказівки, як дальше має йти праця цих кооператив. Обговорюючи збут сільських продуктів, вказує на величезне значіння якости продуктів, чому може пособляти тільки тісна співпраця нашої кооперації з „Сільським Господарем", бо тільки так можна помогти нашому селу. Одначе підкреслює і всі корисні досягнення нашої кооперації — збут і виробництво, що є запорукою нашої праці на майбутнє.

Підкреслює, що кооперативна наука поширюється через навчання кооперації в школах „Р. Школи", заочні кооперативні курси РСУК і кооперативні курси по повітах. Обговорює шкоди нашої кооперації в осені 1930 р., з поведінки влади з нашою кооперацією на півн.-зах. українських землях. Вкінці заявляє, що наша кооперація видержить всі удари, якіб вони не були.

Рахунок звідомлення і біляноси за рока 1930-31 і 1931-32 представив Зборам дир. РСУК *Іван Филипович*. Погіршення матеріяльного стану нашої кооперації відбилося також на вплатах вкладок до РСУК, а з їх зменшенням треба було зменшити річеві видатки: службовики вже з початком 1931 р. зреклися своїх поборів на 66.000 зол. річно, а вже в травні 1932 р. обнижено платні дальше на 12—24 відс. до 5.500 зол. місячно; на цьому також не можна було вдержатися і в жовтні ц. р. обнижено дальше платні на 7—30 відс. і заощаджено місячно дальших 4.000 зол. місячно. Разом у 1932 р. обнижено платні на 10.000 зол. місячно. Дальше пояснює референт поодинокі позиції білянсів.

В імені контрольної комісії предложив звідомлення д-р Михайло Волошин; контрольна комісія ствердила важке господарське положення Р. С. У. К., не зважаючи на те Р. С. У. К. виконував свою працю правильно. Звернено увагу в цьому звіті також на тісну співпрацю Р. С. У. К. і нашої кооперації з „Сільським Господарем" і з „Просвітою". Контрольна комісія вносить на уділення абсолюторії Раді і Дирекції Р. С. У. К.

Перед відкриттям дискусії зголошує **пос. Гринь Тершаковець** лісту комісії-матки у такому складі: 1) дир. Мартюк, Центросоюз, 2) дир. Андрій Мудрик, Маслосоюз, 3) пос. Вахнюк, Косів,

4) о. Мілянич, Устрики, 5) дир. Станимир, Перемишль, 6) пос. Чукур Юра, Ковалівка, 7) дир. Поритко, Рогатин.

В дискусії над звітом дирекції забирали слово: Осип Жиглевич, пос. Тершаковець, Сілецький, о. Качмарик, Наїдко, о. Чавс, Кантимир, Сеник, о. Болвар, Гушул, Сухоребський, о. Масецький, проф. Демчук, Хомищук, Паливода, Біликський, Волошин.

В хвилині, коли віддаємо звіт до друку, дискусія продовжується. Промови стоять назагал на високім рівні, торкаються актуальних справ нашої кооперації, діяльности та завдань Р. С. У. К.

СВЯТЕ ПИСЬМО В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

ЛУЦЬК, 29. XII. ПАТ. У Луцьку під протекторатом митрополита Діонізія і під проводом епископа Полікарпа створилась комісія, якої завданням є перекласти на українську мову святе письмо й літургічні книги православної церкви.

НОВИНКИ

— Загальні Збори „Доставн" відбудуться 30. грудня 1932 р. в год. 5. попол. у Львові, вул. Домініканська 11. І. п. 1101 1-1

— Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Насс. 1-4

— Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46. 744-?

— Черевики, кальоші, снігівці, пантофлі і всяке інше взуття купуємо виключно в „КОМЕТІ", Львів, Ринок 21. Станиславів, Сапіжинська 10.

— З нагоди Іменин своїх Директорів зложив персонал „Маслосоюзу" — 100 (сто) зол. на викупно „Українського городу". За цю жертву складає щиру подяку Старшина „Сокола-Батька" 1099 1-1

— Відкриття традиційної передсвяточної ярмарки Кружка „Р. Ш." ім. Ганни Барвінок відбудеться **в неділю, дня 1. січня** 1933 р. в год. 9. рано в школі Шевченка (Мохнацького 12). Сподіваємося, що наше громадянство численно відвідає цю ярмарку і цим підпоможе першу і найстаршу нашу жіночу школу. 109? 1-1

— Виставка образів Т-ва Прихильників Мистецтва, влаштована в салях Н. Т. ім. Шевченка (вул. Чарнецького 24) триватиме до 17. січня 1933 р. Ця виставка найшла дуже прихильну оцінку як в українській так і в польській пресі. Кожний культурний український громадянин і кожна громадянка повинні туди заглянути, щоби познайомитись з мистецьким дорібком наших малярів і щоби таким чином підтримати морально їхню важку працю та мистецькі змагання.

— Доля наших артистів. Дістаємо отвертий лист від колишніх артистів київського українського театру М. Садовського, Г. Березовського і М. Авсюкевич-Березовської. Ця пара артистів працювала 30 літ на сцені рідного театру. Нині вони у поважному віці і надалі не можуть працювати у своїй важкій професії, зломані недугою. Від 1925 р. вони вели аматорські театри у Перемишлі, а останні 5 літ у Кремянці на Волині. У часах скрути, „через багато ріжних причин і обставин" — як пишуть артисти — дійшли вони до таких злиднів, що випродали для прожитку все, що було і незабаром їм залишиться хіба вулиця і тин. У такому становищі вони звертаються до всякого чутливого серця, хто чим може, нехай порятує. Прохають якоїнебудь інвалідської роботи за скромною винагородою, щоби могли на старість проіснувати та мати дах над головою — доглядачем при маєтку, сторожем, чи просто за слугу. П. Березовська знає всякі жіночі роботи. Адреса: Березовські, Кремянець на Волині, вул. Дубенська 177.

— Україна в числах, це провідна думка першого річника з календарем на 1933 рік Українського Економічного Бюра у Варшаві. У тім річнику У. Е. Б. поставило собі за завдання дати популярну синтезу найпотрібніших відомостей для кожного українця, отже: простір і населення України, проблема кольонізаційна, промисловість, комунікація, хліборобство, кооперація, преса, видавництва, адреси головних наукових і культурних інституцій і т. д. Річник, багато ілюстрований діяграмами, вигідного формату, та дуже дешевий, **повинен бути свого рода „vademecum" кожного українця.**

— Хто їде в Манджурію? Окружна Дирекція Держ. Залізниць у Варшаві повідомляє, що на відтинку Харбін-Манджурія, східньо-китайської залізниці, знову розпочався рух швидких поїздів. Отож знову отворена продажа білетів і приймається вантаж до Манджурії і Чанг-Чун. Швидкі поїзди відходитимуть із Негорелое до Харбіна тричі тижнево, себто — в суботу, понеділок і середу. А до Владивостока у вівторки й пятниці.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Похвала землі.

(Богданові Лепкому в 60-ліття уродин.)

Щаслива еси, Бережанська Земле, бо на твоїм розкішнім лоні зріс великий син великої Країни. Вдихав він пахощі твоїх левад, милував око красками твоїх дібров, купався в синяві твого неба. Бо гарна еси, Бережанська Земле, чарівний кутику Рідного Краю.

Гарна своїми лісами, лугами, нивами та водами, гарна і народом з голубими очима і голубиним серцем.

Вколисувала ти свого великого сина музикою своїх старенькнх дзвіниць, будила піснями своєї пташні, пестила леготом своїх ласкавих вітрів...

І виростила на радість собі і на славу рідному народові.

Душа його як чаша сповнялася твоєю красою, щоби потім перелити її на папір узорами слів та мережками дум.

Щаслива еси, Бережанська Земле!

Прийшла твоя весна. Заграло на тонких струнах сонце, затанцювали потоки, розгулялася ріка...

„Гей ріко! Одні наші шуми:
В тобі филі грають — в мені думи!

А літо твоє... В лісах море зелені, повінь пахощів по лугах. Широкі лани хлібів дзвенять доспілим колоссям, пяні сонцем кланяються до ніг газдам своїм. А як у суботній вечір стишаться, знерухоміють, то понад їх головами розкочується гомін далеких дзвонів.

„Перлові звуки відлітають
Аж до неба.
Чогось питають, щось шукають,
Щось їм треба..."

Осінню вбиралися твої ліси в розкішні шати і походжали по горах, горді та пишні. Хвалилися перед ласкавим сонцем: береза — жовтим шовком, буки — багряницею, дуби — старим золотом. А понад горбами, по безхмарій синяві тягнули ключі журавлів у невідому даль...

„Видиш, брате мій,
Товаришу мій:
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій.
Кличуть: „кру, кру, кру,
В чужині умру,
Заки море перелечу —
Крилонька зітру..."

Щораз то більший сум сідав на чолі стерні, в лісі опадав лист „як той знечев'я збитий птах" і здавалося, що й душа поета западеться в безодню смутку...

„Розжалобилася душа
У смутках непомірних,
Що збулась радости життя
І що опущена, сама,
Іде по полях незмірних."

Але ти, Бережанська Земле, добре дбала, щоб твій син нову красу дістав перед очі. Вкривала білим настільником пусті поля, вбирала голі віти дерев у сріблистий іней, на нічнім небі засвічувала всі свічки, мов на найкращій ялинці.

„Сніжок паде, легенький пух,
Мороз малює квіти,
Накритий стіл, в куті дідух,
Пустують в сіні діти..."

Щаслива еси, Земле...

Хочби твоя краса пропала як дим від вогню, хочби твої ниви зяловіли, ліси вигоріли, а ріки висохли — слава твоєї краси на віки лишиться.

Бо на сторожі її поставлене велике слово. Слово Богдана Лепкого.

Галактіон Чіпка

— Ріжні вістки. Англійський корабель „Камерунія" вернувся з Атлянтійського Океану, де гуляють великі бурі, з 400 пасажирами, які занедужали грипою. — У Торіно італійська поліція відкрила ватагу фальшівників грошей, гроші були так добре зроблені, що 200.000 лір пішло в обіг без перешкоди. — Турецький уряд рішив створити нове міністерство: воздухоплавства.— Щорічна премія Нордгофа, яку признають за найкращі досліди над раком, призначена цього року славному женевському патольоґові проф. Ашкенази. — В околиці Манса 24 осіб покусали скажені собаки; всіх їх післали до Парижа до інституту Пастера. — В Америці померла одна із найбагатших передвоєнних тамошніх жінок Ельріхс, споріднена з меклебурськими князями. — Фірма Круппа, що в мирні, передвоєнні часи заробляла міліони на гарматах і виробі вибухових матеріялів, цього року мала дефіцитя 15 міл. фр. — Внутрішній довг Італії зріс за півроку приблизно на пів міліона лір.

— Причина самогубства. У Франції в однім селі біля Ажана повісився 50-літній землевласник Сенері. Причина самогубства? — він упав кілька разів при шоферськім іспиті, а його мрією було самостійно правити автом.

— Німецький цісар не є вже німцем. Читаємо вряди-годи у пресі, що цісар Вільгельм II. вибирається до Німеччини. Віхати йому нелегко. Згідно зі законом він мусить мати візу. Вільгельм утратив права німецького підданого і став чужинцем, що мусить виповнити точно такі-же формальності, як інші чужинці. Німецький закон каже, що кожний німець, який 10 літ живе на чужині і пізніше не зареєструє у найближчого консуля свій пашпорт, тратить своє підданство. Вільгельм II. не зробив цього і тепер є чужинцем, що не придбав іще нового підданства.

— Зударились два пароплави, причалюючи до порту в Новій Зеляндії. У наслідку 10 осіб утонуло, а 12 було ранених.

— Трясення землі і то сильне було в Мексику в місцевості Томатлян, яка перемінилась у руїну. Згинуло 27 осіб і 50 ранених.

— Епідемія грипи. В Злуч. Державах появилася епідемія грипи. Уряд публичного здоровля зареєстрував 43.992 випадки недуги в 35 стейтах. Це мабуть тільки 1/8 часть справжнього числа занедужаль, бож у самому Ню Йорку було 10.000 недужих.

— Вибух газів у копальні. З Будапешту повідомляють, що в копальні вугілля біля Нагіманьок був нагальний вибух вуглевого газу. 13 шахтарів згинули на місці. 1 шахтар важко ранений. Причина вибуху неустійнена.

— Обмеження візду артистів до Румунії. Затверджені нові приписи про приїзд артистів чужинців до Румунії. Всі, що не є румунськими підданими: музики, диригенти, актори театральні та кінові, не можуть дістати дозволу на візд на довше як 15 днів і то тільки у випадках, коли чужинці мають признане світове імя. Артисти з варієте, мюзік-голів, кабаретів і т. п. можуть дістати дозвіл на 3-місячний побут; податку за вистави зменшити їм не можна. Артисти, що вже раз були у Румунії, не можуть туди вернутись раніше, як за рік. Всі дозволи на вистави дає виключно міністерство освіти. Артисти-емігранти, що вже живуть у Румунії, працюють на правах чужинців.

— Пиво в Америці ще заборонене. На Різдво ще не продавали у Спол. Державах пива, хоча у парляменті приняли законопроект про прилюдну продажу пива. Сенат, що мав закон затвердити, в останній хвилині відложив його. „Сухі" бороняться, як можуть.

— Вдячна міліонерка і карієра танцюриста. Тиждень тому померла у Монте Карльо 76-літня панна Марія Біль і записала своє величезне майно одному кавярняному танцюристові у Ніцці. Історія цього заповіту виглядає так: Панна Марія Біль була від 30 літ заручена з колишнім секретарем Вандербільта Руддерс Ле Фой. Перед 6 роками мав відбутись довгожданий шлюб у Монте Карльо. Але наречений не прийшов. Потім виявилось, що причина була проста: наречений помер. Наречена, що ждала пів віку на шлюб, була в розпуці. Згодом примирилась зі своєю трагедією. Щовечора ходила до кавярні напроти сальону гри в Монте Карльо і там приглядалась танцям. Врешті почала сама танцювати, щоби забути своє горе. Танцювала довгих шість літ з одним „офиціяльним" танцюристом від кавярні, що мав обовязок обтанцьовувати всі дами, які приходять туди на танці. Панна Біль перед смертю записала 40 міліонів свому вірному танцюристові. Її рідня почала процес, щоби доказати, що вона була божевільна.

— Що робить японська королева. Японська телеграфічна агенція передає подробиці про королеву, яка саме видужала після грипи на святах Нового Року. Вона пожертвувала недавно 250.000 ен для боротьби з проказою і написала поему, присвячену прокаженим. Цю поему прочитають в усіх шпиталях і санаторіях, де лікують прокажених. Королева хоче нею потішити нещасливих. Писати поезії — це в Японії від давна улюблене заняття володарів.

— Німецькі адвокати у скруті. Адвокатська рада у Берліні рішила, що треба обмежити вступ до адвокатури новим кандидатам, тому, що їх є вже за багато. У 1912 р. було в Німеччині 12.000 адвокатів, нині є їх 19.000, хоча скількість справ значно зменшилось. Професійна організація адвокатів стверджує, що вони щораз біднішi; у 1931 р. 16 відсотків мало менше як 3000 марок річного доходу. Коли зважити, що марка при рівні життя у Німеччині однозначна зі золотим, то ясно, що ця сума мінімальна.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив [illegible] дня [illegible] XII 1932 за масло експортове та десерове пріма 0·00 зол. [illegible] літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол. [illegible] яєць 6·10—6·40 зол.

Масло, сметана — тенденція знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 30. XII. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі".

Субота, 31. XII. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 11.30 веч. „Весельчак" ревія.

Неділя, 1. I. год. 3.30 попол. „Орфей у пеклі".

Неділя, 1. I. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 30. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 11.30 веч. „Еспанська муха".

Неділя, 1. I. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Абон. 4).

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця, 30. грудня ц. р.: Вечір гумору й пісень К. Круковський і Ірена Карверо.

Неділя, 1. I. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Співак Парижа" з Морісом Шевальє.

АПОЛЬО: „Палата на колісцятах".

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки".

КАСІНО „Бастер Кітон як добродій людства".

КОЛЬОСЕЙ: „Франкенштайн" ревія „Трупа веселого амора".

КОПЕРНИК: „Теодозія — Севастополь".

МАРУСЕНЬКА: „Теодозія — Севастополь".

МІРАЖ: „Любов Жоржети".

ОАЗА „Флік і Флак в чужинній легії" і ревія.

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк".

ПАН: „Король то я" (Вл. Буріян).

ПАСАЖ: „Самітний орел".

ПРОМІНЬ: „На дворі короля Артура та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлянтида" і ревія.

УТІХА: „Люди-шакалі" та „Фелюсь котик".

ХИМЕРА: „Чарівний молодець".

Закордонне радіо.

Пятниця, 30. XII. 1932.

Кенігсберг (217,1) 21.15 Сучасна музика, концерт. **Копенгаген** (281,2) 20.00 Концерт. **Міляно** (331,4) 20.40 Симф. концерт. **Штрасбург** (345,2) 21.50 Фрагм. з оп. „Ромео і Юлія". **Льондон** (356,3) 21.00 Камер. концерт. **Штутгарт** (360,6) 20.00 Концерт. **Букарешт** (394,2) 20.00 Концерт. **Берлін** (419) 19.40 Оперета. **Білгород** (430,4) 21.20 Твори Мендельсона. **Штокгольм** (435,4) 20.45 Солісти (скрипка і форт.). **Рим** (441,2) 16.00 Концерт — Тріо Пиндеміта. **Відень** (517,2) 16.45 Концерт. **Харків** (937,5) 19.00 Симф. концерт.

Субота, 31. грудня 1932.

Кенігсберг (217,1) 15.45 Попул. концерт, 23.45 Новор. бажання. **Копенгаген** (281,2) 15.30 Концерт, 20.00 Старинна музика данців. **Міляно** (331,4) 11.15 Концерт, 13.45 Радіоркестра. **Штрасбург** (345,2) 18.00 Симфон. концерт. **Льондон** (356,3) 21.00 Концерт, хор. **Штутгарт** (360,6) 17.30 Концерт орх. мандолін. **Берлін** (419) 15.40 Спів. речіталь, 19.30 „Тут усі німецькі станції". **Стокгольм** (435,4) 22.00 Військова музика. **Рим** (441,2) 20.45 Оперета Легара. **Прага** (488,6) 20.45 Сильвестр. кабарет. **Відень** (517,2) 17.25 Концерт, 22.00 Сильвестр. вечір. **Будапешт** (550,5) 12.05 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 16.35 Концерт солістів, 18.15 Концерт для села.

Львівське радіо.

Пятниця, 30. XII. 1932.

11.50 Метеор. комунікат, 15.15 Господ. комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 17.00 Концерт, 18.00 [illegible] музика.

Субота, 31. грудня 1932.

11.50 Метеор. комунікат, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господ. комунікат, 15.25 Військові вістки, 15.35 Авд. для молоді: „Адамові іменини", 16.00 Грамофон і Сільва рерум, 16.40 „Проходи по Варшаві „перед 25 століть" відч., 17.00 Авдиція для хорих, 17.30 Концерт орх., 17.40 Актуальний [illegible] 18.00 [illegible] музика, 18.45 Проповідь [illegible] Теодоровича з арм. катедри „На [illegible] старого року", 19.15 [illegible], 19.50 „На [illegible]", 19.45 Прес. [illegible], 20.00 Концерт арій і пісень, 20.30 [illegible] мельодій, 21.10 Концерт, 22.00 [illegible] Шопенових творів, 22.[illegible] [illegible] Промова нач. дир. [illegible] Хамца, 24.00 Час [illegible] в Кракові й грам. музика, 24.10 [illegible] 1.00—2.00 [illegible] „Веселої львівської неділі".

ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ!

2.50 Art. 9807-61
Вигідні ранішні ступанці в ріжних красках на гумовій підошві

3.50 Nr. 36-42 Art. 7015
Домашні папучі з фільцу. Жіночі з гарним вложеним ковніриком зол. 5.—

5.— Nr. 19-26 Art. 2861-01
Цілі гумові діточі снігівці на найбільшу непогоду. Ч. 27—34 зол. 7.—

Жіночі шовкові паньчохи зол. 1.50, 2.40, 3.—, 4.50, бавовняні 1.20, 3.—, вовняні 2.—

5.— Art. 1865-01
Мужеські кальоші з язиком і без язика. У найбільшу непогоду буде у вас сухе взуття.

ДО НАШИХ СНІГІВЦІВ НАШІ ПРИНЕЛЬКИ.

6.— Art. 1315-03
Човники: прунельові зол. 6.—, аксамитові зол. 8.—. З пасочком: прунел. зол. 8.—, аксамит. зол. 10.—.

6.— Art. 1865-01
Цілі гумові снігівці на непогоду. Дешеві і практичні. На низькім обцасі арт. 3865-01.

СКАРПИТКИ МУЖЕСЬКІ
зол. 0.60, 0.90, 1.20, вовняні 2.—

ПАНЬЧОХИ ДІТОЧІ
зол. 0.90—1.70.

Bata
ФАБРИКА У ХОЛМКУ.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Обемом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла" 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На ялинку для нещасної матері зложили: Одарка і Роман, Львів зол. 5.—, Т. С. Львів зол. 5.—, К. Малицька, Львів зол. 5.—, Е. Мацькевичева, Львів зол. 3.—, В. Альтинський, Львів 5.— зол., М. Г. 5.— зол., З. К. 2.— зол.

Загальні Збори Т-ва українських дозорців „Воля" відбудуться 15. січня 1933 року в год. 3. попол. в домівці при вул. Краківській ч. 5. Порядок Зборів: Звіт уступаючої старшини за рік 1932. Звіт Контрольної Комісії. Вибір нової старшини на рік 1933. Внески і побажання. **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50, **колдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.** 516—?

ІНСТИТУТ КРАСИ Берти Тіль пл. Домбровського 8, поручає по крізових цінах масаж обличча, ондуляцію, манікір, фарбування волосся і брів. 1086 2—3

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК НА ЯЛИНКУ. Бог Предвічний, збірка коляд у легкому укладі (для початкуючих) для дітей на фортепян, дві скрипки аб[illegible]. Ціна 3.— зол. Замовляти: Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.

МІД ПАТОКА і якости висилає за післяплатою почтовою враз з опакуванням і портом 10 кг. банька зол. 17.60, 5 кг. банька зол. 9.00, 2 кг. банька зол. 6.00 — **НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ, Збараж.** 1090 2-2

КАГАНЦІ, ретязі, [illegible], шорки [illegible], направляє найдешевше робітня римарсько-[illegible] Н. Барера, Сикстуська 2. 870 19-33

ПОЗІР! Мешканці стрийської дільниці! У вільних хвилинах збірка в кімнаті до снідань і ресторані **БЕРНАРДА ШТАРКА** (Зиблікевича 19 — ріг на Скалці). Знамениті обіди з печивом 1 зол. 10 сот., горячі снідання і вечері по 60 сот. Богатий буфет, добірні напитки і перекуски. Численно відвідувати просить **Б. Штарк.**
1089 2—4

ЛЕЩАТА, вязання, кийки зол. 29.—. Всяке лещатарське приладдя поручає **„АВТОСПОРТ"**, Львів, Словацького 2. 3—5

ВІЧНІ ПЕРА найдешевше направляє „Прецизія" Рутовського 10 (в брамі).

ДЕРЖАВНИЙ урядовець, кавалер середніх літ, власник реальности, через недостачу знайомства бажає пізнати старшу, статочну панну або вдову, освічену, енергійну, господарну. Майно або посада бажане. Листи слати до Адміністрації „Діла" під „Урядовець". 1096 1—1

КОЛЯДИ БЕЗКОРОВАЙНОГО на фортепян 2 зол. 1100 1—3

МУЗИЧНІ ТВОРИ Безкоровайного на орхестру, хор, фортепян, скрипку, цитру, продає Книгарня Шевченка. 1100 1-1

ФОРТЕПЯНИ настроює добре і найдешевше. На бажання виїде на провінцію. **Малащак, Снопківська 29.** 1102 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

Присилайте передплату!

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЕКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ
Фото-Радіо-Паляс, Львів, пл. Марійська ч. 8.
740 (Дім Шпрехера). 29—30

ЗАБАВКИ — ДАРУНКИ, ВІЗКИ, МЕБЕЛЬКИ ДІТОЧІ, САНКИ, ЛЕЩАТА на СВ. МИКОЛАЯ І РІЗДВО
поручає
КОНЕВИЧ, Баторого 12, Тел. 76-00.
Ціни значно знижені, найбільший вибір

Ширіть наш часопис!

ПРО УКРАЇНУ
найкраще інформує
ПЕРШИЙ РІЧНИК
з календарем на 1933 рік
Українського Економічного Бюра у Варшаві.

ЗМІСТ: Територія
Населення
Промисловість
Комунікація
Хліборобство
Кооперація
Преса й Видавництва
Показчик укр. культури
Нова державна доба
Наші здобутки й втрати

Редакція: Е. Чехович, Л. Кукасевич, Ю. Липа.

ЗАМОВЛЯЙТЕ в книгарні Науков. Т-ва ім. Т. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. — ЖАДАЙТЕ у всіх українських книгарнях.
ЦІНА ТІЛЬКИ 1.25 ЗОЛ.

За редакцію відповідає Олександер Кравців. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.